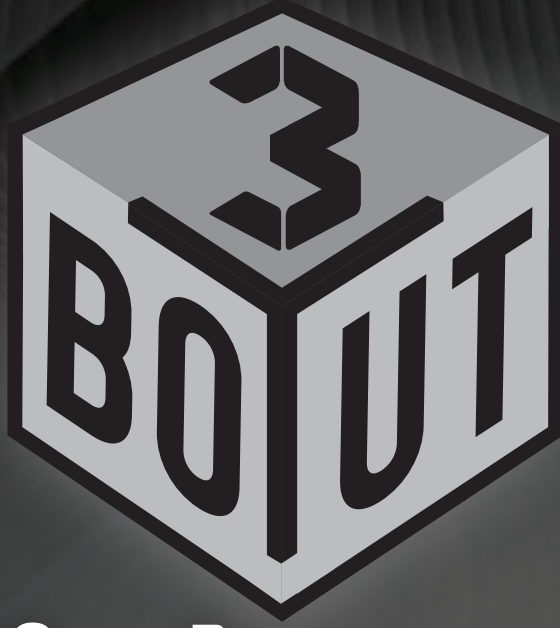

BİLGİ • BECERİ • YETERLİLİK

Türkçe 5

20 f6y

BE CERİ
TEM ELLİ
YENİ NESİL
SORULARLA

Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

Çok Anlamlılık

föy 1

SÖZCÜK (KELİME)

Tek başına anlamı olan ya da anlam taşımasa da cümlede anlam kazanan dil birimleridir. Sözcükler; varlıkların, durum ve olayların dildeki karşılıklarıdır.

ÖZELLİKLER

- Bazı sözcüklerin tek başlarına anlamları varken (ev, sokak, sanat...) bazılarının (ve, ile, için, de...) yoktur.
- Sözcükler, zamanla birden fazla anlam kazanmış olabilir. Buna çok anlamlılık denir.
- Sözcüklerin anlamları, kullanıldıkları cümleden yola çıkılarak belirlenmelidir.

1 GERÇEK ANLAM

Örnek

Bir sözcüğün herkesçe bilinen, en yaygın kullanılan ve akla gelen ilk anlamı gerçek anlamdır.

- O kadar yolu yürüyerek gelince soluklanmak üzere bahçede biraz oturdu. yol: Karada, havada, suda bir yerden bir yere gitmek için aşılacak uzaklık
- Yıllardır kullanılmayan bu küçük kulübeye giden yol, topraktı. yol: Karada insanların ve hayvanların geçmesi için açılan veya kendi kendine oluşmuş, yürümeye uygun yer

2 MECAZ ANLAM

Örnek

Bir sözcüğün gerçek anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlamı, mecaz anlamdır. Bu anlamda, anlatımı renklendirmek ve kuvvetlendirmek esastır.

- Millî takım, şampiyon olma yolunda çok emek harcadı. yol: Gaye, uğur, maksat
- Bu işi uygun bir yolunu bulursan gayet çabuk ve güzel yaparsın. yol: Bir amaca ulaşmak için başvurulması gereken çare, yöntem

3 TERİM ANLAM

Örnek

Bir bilim, sanat ya da meslek dalıyla ilgili bir kavramı karşılayan sözcükler, terim anlamlıdır.

- Ege Bölgesi'nde, Denizli ilinde yer alan Pamukkale, travertenleri ile ünlüdür. "bölge" ve "traverten" sözcükleri, coğrafya terimidir.

DİKKAT!

- **Somut Anlamlı Sözcükler:** Beş duyu organından herhangi biriyle algılanabilen kavram ve varlıkları karşılayan sözcüklerdir.
Örnek: Annem, çok lezzetli yemekler yapar.
- **Soyut Anlamlı Sözcükler:** Beş duyu organından herhangi biriyle algılanamayan kavram ve varlıkları karşılayan sözcüklerdir.
Örnek: Aşşe, çiçek topladığı için çok mutluydu.

Alıştırma

Kazanım: T.5.3.5.

Çok Anlamlılık

Aşağıdaki sözcükleri sözlük sırasına göre numaralandırın. Daha sonra bu sözcükleri anlamlarıyla eşleştirin.

Konuksever	Geleneksel	Tiryaki	Hoşgörü
Kültür	Değer	İkram	
Makbul	Nezaket	Manevi	

Çay, kahve gibi keyif veren maddelere alışmış olan kimse

Konuğu ağırlama

Başkalarına karşı saygılı ve incelikle davranmak, incelik, naziklik

Beğenilen, hoş karşılanan

Bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, kıymet

Konuklarına iyi davranan, onları iyi ağırlayan ve kendisine konuk gelmesinden hoşlanan

Görülmeyen, duyularla sezilebilen, ruhani

Geleneğe dayanan, gelenekle ilgili olan, ananevi

Her şeyi anlayışla karşılayarak olabildiği kadar hoş görme durumu, müsamaha

Tarihsel, toplumsal gelişme süreci içinde yaratılan bütün maddi ve manevi değerler bütünü

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin gerçek anlamda mı, mecaz anlamda mı kullanıldığını işaretleyin.

Cümle	Gerçek Anlam	Mecaz Anlam
1. Aslı dün geceki yağmurda, odasının penceresini <u>açık</u> unutmuş.	☐	☐
2. Zavallı kedi ağaçtan düşüce, <u>ayağı</u> kırılmıştı.	☐	☐
3. Girdiği sınavdan istediği puanı alınca sevinçten havalara <u>uçtu</u> .	☐	☐
4. Akşam yemeğinde yaptığı <u>soğuk</u> şakalara kimse gülmedi.	☐	☐
5. Sahildeki bozuk ve taşlık olan <u>yol</u> , geçen sene düzenlendi.	☐	☐
6. Küçük yaşta <u>ağır</u> sorumluluklar yüklenmişti omuzlarına.	☐	☐
7. Lokantadan sipariş ettiğim yemek, <u>sıcak</u> değildi.	☐	☐
8. Elindeki formu <u>doldurmuş</u> , görevliye hemen vermişti.	☐	☐
9. Özlem'in yeni saç rengine ve kesimine <u>bayıldım</u> .	☐	☐
10. Pazardaki yaşlı teyze; ellerini <u>dizine</u> dayamış, oturuyordu.	☐	☐
11. Kapının kırılan <u>kolunu</u> hemen değiştirmeniz gerekiyor.	☐	☐
12. Bu davranışlarının altında sorumsuz olması <u>yatıyor</u> .	☐	☐
13. Eşyalarım <u>dokunma</u> , diye son kez uyardı küçük kardeşini.	☐	☐
14. Hakan, yarışmaya göndermek için yazdığı şiiri sınıfta <u>okudu</u> .	☐	☐
15. Ablasının düğününde dans ederken babasının ayağına <u>bastı</u> .	☐	☐
16. Zavallı adamın bakması gereken dokuz <u>boğaz</u> vardı.	☐	☐
17. Okula gitmek üzere sabah erken saatte evden <u>çıktı</u> .	☐	☐
18. Dört arkadaş, evin arka bahçesinde <u>oyun</u> oynuyor.	☐	☐
19. Balon, gürültüyle <u>patlayınca</u> hepimiz korktuk.	☐	☐
20. O kadar öfkelenmişti ki gözlerinden <u>ateş</u> çıkıyordu.	☐	☐

Alıştırma

Kazanım: T.5.4.12.

Çok Anlamlılık

Aşağıda dilimize yabancı dillerden alınmış bazı sözcükler yer almaktadır. Boşluklara bu sözcüklerin Türkçedeki karşılıklarını yazın.

start vermek →

objektif →

mantalite →

okeylemek →

star →

cv →

nick name →

ikon →

jenerasyon →

entegre olmak →

e-mail →

spontane →

link →

center →

driver →

irrite etmek →

security →

chat →

part-time →

puzzle →

adaptasyon →

ekstra →

data →

finish →

scaner →

versiyon →

imitasyon →

full →

global →

revize etmek →

selfie →

full-time →

laptop →

check etmek →

download etmek →

trend →

relax olmak →

online →

save etmek →

flash disk →

exit →

ambiyans →

provoke →

absürt →

aktüalite →

elit →

komünikasyon →

printer →

1.

Gerçek anlam, sözcüğün herkesçe yaygın olarak kullanılan ve soyut olmayan kullanımınıdır. Bazı sözcükler zaman içinde benzetme ve yakıştırma yoluyla soyut anlam kazanarak mecaz anlam ifade edecek biçimde kullanılır olmuştur. Sözcüklerin hangi anlamda kullanıldığını belirlemek için mutlaka cümle içindeki kullanımları dikkate alınmalıdır.

I. Gülümsemesinde, bakışlarında ince bir alay gizliydi.

Gerçek anlam

II. Yanan fabrikadan yükselen alevler, şehrin her tarafından görünüyordu.

Gerçek anlam

III. Güneşin batarken kızıla boyadığı ufuklar, görenleri büyülüyordu.

Mecaz anlam

IV. Burada neler döndüğünü biri bana da anlatacak mı?

Mecaz anlam

Verilen açıklamaya göre numaralanmış cümlelerin hangisindeki altı çizili sözcüğün anlam özelliği yanlış belirlenmiştir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

2. Aşağıdakilerin hangisinde “düşmek” sözcüğü gerçek anlamda kullanılmamıştır?

- A) Bu sınavda Türkçe notum düştü.
- B) Babası onun üstüne çok düşüyordu.
- C) Ağaçtan üç elma düştü.
- D) Benim payıma da bu düştü.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “açılmak” sözcüğü “kendine gelmek, biraz iyileşmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Yarına hava belki biraz daha açılır.
- B) Fazla açıldığı için iflas etti.
- C) Hasta, ateşi düşünce biraz açıldı.
- D) Gemiler engin denizlere doğru açılmışlar.

3. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin hangisi mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) Kitap okumak için odadaki ışık yeterli değildi.
- B) Bugüne kadarki en büyük oyunuydu bu.
- C) Altın fiyatları bu ay çok ind.
- D) Burası, önceki evimize göre daha çok güneş görüyor.

5. Aşağıdakilerin hangisinde “geçmek” sözcüğü “bir yerden başka bir yere gitmek” anlamında kullanılmıştır?

- A) Bu sabah Konak’tan Alsancak’a geçtim.
- B) Masa, kapıdan bir türlü geçmedi.
- C) Bu titizlik, bana anneannemden geçmiş.
- D) Uyandığımda saat dokuzu geçiyordu.

6. Türk Dil Kurumunun e-sözlüğünde “yaka” sözcüğü aratıldığında şu anlamlar çıkmaktadır:

yaka

1. **isim** Giysilerin boyna gelen, boynu çeviren bölümü:
“Paltosunun yakasını kaldırıp تنها caddeyi tutturdu.” - **Yakup Kadri Karaosmanoğlu**
2. **isim** Giysilerin boyna gelen bölümüne eklenen ve türlü biçimlerde olan parçası.
3. **isim** Kıyı, kenar, taraf:
“Sokağın karşı yakasına geçtiler.” - **Memduh Şevket Esendal**
4. **isim** Eğik yerey.
5. **isim** Yapıların saçaklarında, suyun içeriye sızmasını önlemek için kiremidin altıyla oluk arasına konulan metal levha.
6. **isim** Semt.
7. **isim, denizcilik** Sahil.
8. **isim, denizcilik** Yelkenlerin kenar ve köşeleri.

Buna göre aşağıdaki cümlelerin hangisinde “yaka” sözcüğü 3 numaralı anlamı ile kullanılmıştır?

- A) Alelacele giydiği paltosunun yakasını düzeltmeyi unutmuştu.
- B) Yaşanılan o tatsız olaydan sonra ailenin iki yakası bir araya gelmedi.
- C) Sokakta oynayan çocuklar, arabanın yaklaştığını görünce kaldırımın karşı yakasına geçti.
- D) Bir süre boş boş dolaştı, sonra vapura binerek karşı yakaya geçmeye karar verdi.

7. • Yazının eklerini okudum.
• Gazetenin sanat ekini beğendim.
• Borunun ek yerinden su damlıyor.
• Ek ödenekler yarın veriliyor.
• “Yağlı” sözcüğü, “-lı” ekini almıştır.

Yukarıdaki cümlelerde “ek” sözcüğü kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

8. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “gölge” sözcüğü mecaz anlamda kullanılmıştır?**

- A) Annem saçlarına gölge yaptırmış.
- B) Dayısının gölgesi altında yaşıyor.
- C) Ağacın gölgesinde uyumuş kalmışım.
- D) Yazın söğüt gölgesi ne güzel olur!

9. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük, mecaz anlamda kullanılmıştır?**

- A) Kardeşim durup dururken bana sarıyor.
- B) Hava durumuna göre yarın yağmur yağacakmış.
- C) Onların evine giderken dar sokaklardan geçtik.
- D) Verdiğin elma çok tatlıydı.

10. I. Artık yaz geçti sayabiliriz. → Gerçek anlam
II. Kardeşine bağırdığı için suçluluk duygusu taşıyordu. → Mecaz anlam
III. İşim fazla uzun sürmez. → Gerçek anlam
IV. Annem dolma sarıyor. → Mecaz anlam
Numaralanmış cümlelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisinin anlam özelliği yanlış verilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV

11.

Beş duyu; görme, koklama, tatma, işitme ve dokunmadır. Beş duyudan en az biriyle algılanabilen varlıkları karşılayan sözcükler, somut anlamlıdır. Örneğin “kalem”, görme ve dokunma duyularıyla algılanabilen bir varlığı karşıladığı için somut anlamlı bir sözcüktür.

Bu açıklamaya göre aşağıda görsellerle birlikte verilen sözcüklerden hangisi somut anlamlıdır?

Sevgi

Zekâ

Korku

Koku

12.

- Her bayram ailenin önemini vurgulayan reklamlar boy gösteriyor televizyon kanallarında.
- Denizin iyotlu kokusu, rüzgârın etkisiyle çevreye yayılıyordu .
- Beklenen haberi alır almaz fırlayıp çıktı evden.
- Ünlü sanatçının rol aldığı dizi, bu hafta da izlenme rekorları kırmış.

Aşağıdakilerden hangisi bu karttaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden birinin anlamı değildir?

- A) Rahat bir duruma gelmek, açılmak, ferahlamak
 B) Bir kişiliği canlandıran oyuncunun söylemesi ve yapması gereken hareketlerin genel adı
 C) Hızla, birdenbire bulunduğu yerden çıkmak, ayrılmak
 D) Bir yazı veya konuşmada sürekli olarak öne sürülen, önemle belirtilmek istenen düşünceye dikkati çekmek, belli bir noktayı altını çizerek belirtmek

(13 ve 14. soruları aşağıdaki broşüre göre yanıtlayın.)

13. Aşağıdakilerin hangisinde bu broşürde geçen terim anlamlı sözcükler bir arada verilmiştir?

- A) sağlık - kilo - kas - verimlilik - eklem - geliştirmek - engellemek - beyin
- B) kas - toksin - eklem - kan - beyin - su - sıvı - sağlık - kilo
- C) denge - sıvı - beyin - toksin - cilt - su - kilo - alım - yorgunluk
- D) kan - kas - sıvı - toksin - cilt - beyin - sıvı - denge - temizlemek

14. Bu broşürde aşağıdaki anlamlardan hangisini karşılayan bir sözcük kullanılmamıştır?

- A) Ortadan kaldırmak, yok etmek
- B) Bir işin olması için gerekli durumu, şartları hazırlamak
- C) Çoğaltmak
- D) İyileşmesini sağlamak, sağlığına kavuşturmak

Sözcükte ve Sözcük Gruplarında Anlam

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

föy 2

Eş Anlamlı (Anlamdaş) Sözcükler

Yazılış ve okunuşları farklı olmasına rağmen anlamları aynı olan sözcüklere eş anlamlı (anlamdaş) sözcükler denir.

ÖRNEK:

- Deprem kuşağında olan ülkemizde depreme karşı gerekli tedbirler bir an önce alınmalıdır.

deprem: zelzele

ülke: vatan

tedbir: önlem

önce: evvel

Dikkat

- Eş anlamlı sözcükler, her durumda birbirinin yerine kullanılmaz. Kalıplaşmış söz gruplarında, deyimlerde ve atasözlerinde bir sözcüğün yerine eş anlamlısı bile olsa başka bir sözcük getirilemez.

ÖRNEK: Başına gelenlerden sonra kara bahtlı olduğunu düşündü.

Bu cümlede "kara bahtlı" yerine "siyah bahtlı" denilemez.

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

Zıt (Karşıt) Anlamlı Sözcükler

Anlamca birbirinin karşıtı olan, birbiriyle çelişen sözcüklere zıt (karşıt) anlamlı sözcükler denir.

ÖRNEK:

- Soğuk nedeniyle yol, buz tutmuştu ve otobüs yavaş yavaş ilerleyebiliyordu.

Soğuk x Sıcak

Yavaş x Hızlı

Dikkat

- Bir sözcüğün olumsuzluğu, o sözcüğün zıt anlamlısı değildir. Bu nedenle zıt anlamlılık ve olumsuzluk birbiriyle karıştırılmamalıdır.

ÖRNEK:

Hatırlamak

Zıt Anlamlısı: Unutmak

Olumsuzluğu: Hatırlamamak

Eş Sesli (Sesteş) Sözcükler

Yazılış ve okunuşları aynı olan ancak anlamları farklı olan sözcüklere eş sesli (sesteş) sözcükler denir.

ÖRNEK:

- Metin, sıkı bir biçimde çalışarak hazırlandığı bu güç sınavdan yüz puan almış.

güç(I): Kuvvet

güç(II): Kolay karşıtı

yüz(I): Doksan dokuzdan sonra gelen sayının adı

yüz(II): Surat

al-: "almak" fiili

al: Kırmızı

Dikkat

- Bir sözcüğün farklı anlamları arasında eş seslilik özelliği aranmaz. Yani çok anlamlılık ve eş seslilik birbirine karıştırılmamalıdır.

- Düzeltme işaretli sözcüklerde eş seslilik özelliği aranmaz. Çünkü bu sözcüklerin yazılışları da okunuşları da aynı değildir.

ÖRNEK:

hala – hâlâ

kar – kâr

hal – hâl

Alıştırma

Kazanım: T.5.3.7

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerin eş anlamlılarını bularak cümlede kullanın.

1

Dedem, bu mevsimin olgunlaşan ekinlerin biçilme vakti olduğunu söyledi.

.....

2

Yarışmada birinci olduğunu öğrenince sevinçten havalara uçtu.

.....

3

Bugüne kadarki emeklerinin mükâfatını sonunda aldığı için mutlu.

.....

4

Meltem, yeni aldığı tokayı arkadaşı Aysun'a hediye etmiş.

.....

5

Annem, okul kıyafetlerimi özneli bir şekilde ütledi ve dolabıma yerleştirdi.

.....

6

Çok yorgun olduğu için hafta sonu dinlendi.

.....

7

Yazar, bu kitabında çocukluk anılarını titizlikle kaleme almış.

.....

8

Burcu, giysilerini değiştirdi ve arkadaşlarıyla görüşmek için dışarı çıktı.

.....

9

Spor yapmak, sağlıklı olabilmemiz için oldukça önemlidir.

.....

10

Teyzem, şehir dışından gelen misafirlerini büyük bir sevinçle ağırladı.

.....

Alıştırma

Kazanım: T.5.3.9

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

Aşağıda görsellerle anlatılan eş sesli sözcüklerin anlamlarını yazın ve sözcükleri, cümle içinde kullanın.

1

KAZ

A

B

A Anlam:

Cümle:

B Anlam:

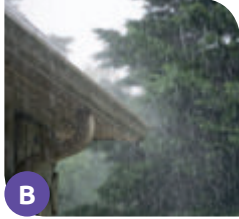
Cümle:

2

YAĞ

A

B

A Anlam:

Cümle:

B Anlam:

Cümle:

3

AT

A

B

A Anlam:

Cümle:

B Anlam:

Cümle:

4

DÜŞ

A

B

A Anlam:

Cümle:

B Anlam:

Cümle:

5

BERE

A

B

A Anlam:

Cümle:

B Anlam:

Cümle:

Alıştırma

Kazanım: T.5.3.8

Sözcükler Arası Anlam İlişkisi

Aşağıdaki sözcüklerin zıt anlamlılarını bularak cümlede kullanın.

1
Yumuşak X
Cümle:

2
Kalabalık X
Cümle:

3
Hususi X
Cümle:

4
Bulanık X
Cümle:

5
Artmak X
Cümle:

6
Bolluk X
Cümle:

7
Esaret X
Cümle:

8
Dolu X
Cümle:

9
Çağdaş X
Cümle:

10
Kaba X
Cümle:

11
Ödül X
Cümle:

12
Övmek X
Cümle:

1.

	D	O		U	K
K		K	A	Z	A
O	K	U	D	A	R
Y	O	L		K	

Bulmacada aşağıdaki sözcüklerden hangisinin zıt anlamlısı yer almaktadır?

- A) Yakın B) Neşe C) Küçük D) Mektep

2. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı yoktur?

- A) Dedem bugün kalp ameliyatı oldu.
 B) Teyzemler Karşiyaka'dan ev aldı.
 C) Hızla koşarken başımı kapıya çarptım.
 D) Bisikletten düşünce burnum kanadı.

3. Aşağıdakilerin hangisinde "öykü" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır?

- A) O, sevilen ve başarılı bir romancıdır.
 B) Fuardan yeni bir hikâye kitabı aldım.
 C) Boş zamanlarımda şiir yazarım.
 D) Namık Kemal'in tiyatro eserleri de vardır.

4. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmıştır?

- A) Bakarsan bağ, bakmazsan dağ olur.
 B) Çok koşan çabuk yorulur.
 C) Az veren candan, çok veren maldan.
 D) Güneş girmeyen eve doktor girer.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde eş sesli sözcük kullanılmamıştır?

- A) Ece, bardağı düşürüp kırdı.
 B) Telefonumu bugün evde unuttum.
 C) Annem eve geç gelince bana kızdı.
 D) Sabahtan akşama kadar denizde yüzdü.

6.

Yukarıda "gül" sözcüğünün birbiriyle ilişkili olmayan farklı anlamları verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisinin birbiriyle ilişkili olmayan farklı anlamları yoktur?

- A) Ağ B) Tatlı
 C) Bit D) Sol

7. Dost başa düşman ayağa bakar.
 Verilen atasözünde altı çizili sözcüklerdeki anlam ilişkisini örnekleyen bir kullanım, aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Öfkeyle kalkan zararlar oturur.
 B) Kusursuz dost arayan dostsuz kalır.
 C) Karıncadan ibret al yazdan kışı karşılar.
 D) İki deliye bir uslu koymuşlar.

8.

Verilen sözcükler kutulara belli bir kurala göre yerleştirilmiştir.

Buna göre “?” olan yere aşağıdaki sözcüklerden hangisi getirilmelidir?

- A) Güç B) Yoksul C) Sıkıntı D) Basit

9. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “sıcak” sözcüğünün zıt anlamlısı kullanılmıştır?

- A) Buz gibi limonata hepimize iyi geldi.
B) Ilık havalarda burada oturabilirsiniz.
C) Hava yarın biraz daha serinleyecek.
D) Bir bardak soğuk su içip çıktı.

10. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük eş sesli değildir?

- A) Yaşlı ağacın dalları kırılmıştı.
B) Ben yemek yapmayı çok severim.
C) Her akşam müzik dinlerim.
D) Uyumaktan şiş gözleriyle bize baktı.

11. Dün vakti olmadığı için bize gelememiş. Bu cümledeki altı çizili sözcüğün eş anlamlısı aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

- A) Bize saatlerce dil döktü ama ikna olmadık.
B) Sınavda zamanı iyi kullanabildiği için başarılı oldu.
C) Uzun süre ayakta kaldığı için çok yorulmuş.
D) Dün öğleden sonra sinemaya gitmişler.

12. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “güz” sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır?

- A) Geçen kış tatil için Uludağ’a gitmişler.
B) Bu yörede yaz yağmurları çok olur.
C) Baharda ağaçlar çiçek açar.
D) Sonbahar gelince ağaçların yaprakları döküldü.

13. • Ocağı kapatmayı unutunca süt taştı.
• Yüzüğündeki değerli bir taştı.

Bu cümlelerde altı çizili sözcükler arasında anlam ilişkisi vardır.

Buna göre aşağıdaki dizelerde altı çizili sözcüklerin hangisinde aynı anlam ilişkisi yoktur?

- A) Bu işten elini çek.
Verdiği çek karşılıksızmış.
B) Her an onu düşünüyor.
Bu şarkıda beni an.
C) Saç boyası aldık.
Kapıyı yeşile boya.
D) Dikkatli in merdivenleri.
Ayı, inine doğru yürüdü.

14. Aşağıdaki cümlede altı çizili sözcüklerden hangisinin eş anlamlısı yoktur?

- A) Suratında şaşkın bir ifade vardı.
B) Dışarıda beklerken soğuktan donmuş.
C) Bu kelimelerin anlamlarını öğrenin.
D) Dedesi torunlarına hatıralarını anlatıyordu.

15.

I.					
II.					
III.					
IV.					
V.					

- I. Ehemmiyet
- II. Kent
- III. Sihir
- IV. Ak
- V. Siyah

Numaralanmış sözcüklerin eş anlamlıları bulmacaya yerleştirildiğinde bulmacanın üçüncü sütunu aşağıdakilerden hangisi olur?

A)

Y
E
Ü
E
A

B)

E
E
Ü
A
A

C)

Ö
Ş
B
B
K

D)

E
H
Y
Y
R

16.

Numaralanmış kartların hangisinde eş sesli bir sözcük kullanılmıştır?

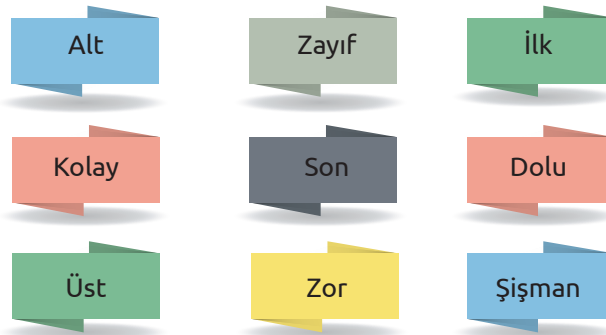
A) I

B) II

C) III

D) IV

17.

Yukarıdaki sözcükler zıt anlamlılarıyla eşleştirildiğinde hangi sözcük dışta kalır?

A) Alt

B) Kolay

C) İlk

D) Dolu

(18 ve 19. soruları aşağıdaki broşüre göre yanıtlayın.)

NEDEN DAHA AZ PLASTİK KULLANMALISINIZ?

Her yıl 300 tondan fazla plastik üretiliyor ve neredeyse yarısı sadece bir kez kullanılıyor.

1 milyon
Dünya çapında her dakika satılan plastik şişe sayısı

%90
Plastiklerin okyanuslarda yüzen çöpler içindeki oranı

500-1000 yıl
Plastiğin çözünmesi için gereken yıl sayısı

Her yıl 100 milyon deniz hayvanı
plastik tükettiği için ölüyor.

100 yunus
tek bir plastik torba yüzünden ölebilir.

Dünya çapındaki sahillere atılmış **8 milyar plastik pipet** bulunduğu öngörülmüyor.

Küçük boylarına ve keskin kenarlarına bağlı olarak, **plastik pipetler deniz hayvanları için son derece tehlikelidir.**

BPA gibi plastiklerdeki kimyasal maddeler insan vücudu için toksin olabilir.

18. Bu broşürün başlığı ile ilgili olarak şu değerlendirmeler yapılmıştır:

- I. "SebeP" sözcüğünün eş anlamlısı kullanılmıştır.
 II. "Çok" sözcüğünün zıt anlamlısı bulunmaktadır.
 III. Eş sesli sözcükler yer almaktadır.

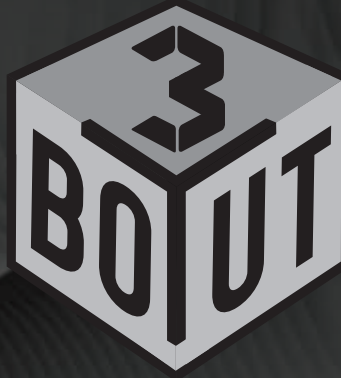
Buna göre numaralanmış değerlendirmelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I, II ve III

19. Bu broşürde yer alan cümlelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) "Sene" sözcüğünün eş anlamlısı
 B) "İnsan veya çalgı sesinin yükseklik, alçaklık derecesi" anlamındaki sözcüğün eş seslisi
 C) Türkçe karşılığı "zehir" olan, yabancı dilden alıntılanmış bir sözcük
 D) "Temizlemek" sözcüğünün karşıt anlamlısı

BİLGİ • BECERİ • YETERLİLİK

Türkçe 5

20 f6y

BECERİ TEMELLİ
YENİ NESİL SORULARLA

Bu yayında yer alan t6m içerikler, “okuduğunu anlama ve yorumlama, akıl y6r6tme, yaratıcı d6ę6nme, problem 6zme” gibi becerileri geliştirci niteliktedir.

- **Bilgi grafikleri** aracılığıyla konuları daha iyi kavrayacak,
- **Beceri temelli** alıştırma ve etkinlik sayfalarıyla pekiştirme sağlayacak,
- Beceri temelli **yeni nesil** sorulardan oluřan testlerle yeterlilik 6lecek,
- **Yanıtlar f6y6** ile d6n6t sağlayacaksınız.

www.tudem.com

